

Nu är det valår

| av Per Heister

NÅGRA DAGAR IN i augusti 1994 höll ordföranden i justitieutskottet Lars-Erik Lövdén presskonferens. Hans budskap var att socialdemokraterna om de vann valet inte skulle ändra den borgerliga regeringens kriminalpolitik. Därmed hade socialdemokraterna avfört frågor om lag och ordning från valrörelsen. Eftersom det inte fanns någon skillnad flyttades journalisternas intresse till andra fält.

Och det var syftet. Clinton, Schröder, Blair och Persson använder alla samma taktik. Politik som de inte har tydligt stöd för sopas under mattan. Man ser till att undvika alla frågor där motståndarna har trovärdighet. Blairs valrörelse gick i huvudsak ut på att lova att driva samma skatte- och ekonomiska politik som Tories.

Hur många gånger sedan 1994 har vi hört socialdemokraterna utlova ”skattesänkning så fort vi får råd”? Under tiden har skatterna stigit med lite drygt 300 miljarder. Inför valet har några skattesatser sänkts så att det skall vara ointressant för media att bevaka skattefrågorna.

OCH SÅ FLYR STATSRAÅDEN debatter. Politiken presenteras på presskonferenser – eller helst på DN:s debattsida – i stället för i riksdagen. När radio och tv bjuder in till diskussioner tackar statsråden nej om oppositionen är med. Statsråd ställer bara upp mot motståndare de själva väljer. Eller om de får vara ensamma. Och media accepterar oftast villkoren. Utan statsråd blir det inget alls.

Rent parodiskt var det när nye skolministern tackade nej till, sades det, sex inbjudningar att debattera med opposition. Socialministerns nationella handlingsplan mot narkotika presenterades på en presskonferens och han vägrade därefter under 9 dagar att ställa upp i diskussion med oppositionens företrädare. Han har inte någon gång under mandatperioden deltagit i riksdagsdebatterna om socialbudgeten.

Det är ett skäl till att oppositionen inte syns.

Den som månar om demokratin bör vara bekymrad över statsrådets nonchalans mot riksdagen.

Men huvudproblemet är att media inte bryr sig. Alltför många är förhäxade av taktiken, alltför få förstår vad de bevittnar. Med få undantag är det ingen

som granskar vad som sker, som granskar regeringen. Desto fler springer maktens ärenden.

Delvis av okunnighet, delvis är det bara dåligt och slapt hantverk.

Vid den här tiden före val brukar tidningarna i stället sätta någon på uppdraget att avslöja partiernas valrörelse. Det skulle kräva arbete att granska vad partierna gör och varför. Vanligast är att ringa till partiernas kampanjansvarige och ställa två frågor; Hur mycket kostar er valrörelse? Vilken byrå använder ni? Visserligen kan man med tabeller och logotyper fylla en sida i tidningen på det sättet men någon information förmedlas ju inte.

Jag vet för jag har fått de där frågorna.

De frågade aldrig om det handlade om de sista fyra veckorna av valrörelsen eller hela valåret. Om vårens kampanjer ingick, om lokalorganisationernas kostnader ingick. De frågade inte vad som räknades. Personal? Bara köpt reklamplats? Resekostnader för ledande företrädare? Reportagen blev usla. Ytliga och vilseledande.

I år var riksdagens egen veckotidning först ute. Redan i ingressen betonas att den inte undersökt hur det verkligen är utan bara ställt de där två enkla – men korkade – frågorna. Och inte vågar ha någon uppfattning om svaren är sanna.

SvT återkomma naturligtvis till valrörelsen, men mer blir det inte i årets första nummer. I stället fördjupar vi oss i toleransens gränser med utgångspunkt i terrordåden mot New York och i ”hedersmordet” i Uppsala. Magnus Karaveli menar att vi måste byta perspektiv i vår syn på invandrare och deras relationer med svenskar. Också Tom Silvennoinen efterlyser en öppnare värde Diskussion för att finna en bättre grund för gemenskap i vårt samhälle.

PETER HANSEN DISKUTERAR med utgångspunkt i några aktuella exempel om eliternas konst kan vara folkets monument. Per Ericson konstaterar att Enron inte bara försökte komma i säng med politiker utan faktiskt redan låg i samma som miljörelsen. Det franska presidentvalet granskas av Jacob Arfwedson. Peter J Olsson granskar en kramig granskare, Nils-Eric Sandberg ärkebiskopens Gudssyn och Elisabeth Braw berättar om sina studier i det som precis varit DDR. Janerik Larsson har läst om Churchill, PJ Anders Linder om Ronald Reagan.

Och så är Klas Östman frustrerad över alla elektroniska prylar som han inte kan hantera.